

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 67/2011-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 22. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. V. T., B., zastúpeného advokátom JUDr. Attilom Bohácsom, Hlavná 796/69, Kráľovský Chlmec, za účasti Alexandra Kalána, Beša 95, pre nezákonnosť volieb starostu obce Beša a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Beša konaných 27. novembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť Ing. Viliama Titku v časti, ktorou namieta nezákonnosť volieb starostu obce Beša konaných 27. novembra 2010, **o d m i e t a** pre zjavnú neopodstatnenosť.

2. Sťažnosť Ing. Viliama Titku v časti, ktorou namieta nezákonnosť volieb do Obecného zastupiteľstva obce Beša konaných 27. novembra 2010, **o d m i e t a** ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. decembra 2010 doručená sťažnosť Ing. Viliama Titku, Beša 50 (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Atilom Bohácsom, Hlavná 796/69, Kráľovský Chlmec, za účasti Alexandra Kalána, Beša 95 (ďalej aj „odporca“), pre nezákonnosť volieb starostu obce Beša (ďalej len „voľby starostu“) a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Beša (ďalej aj „voľby do obecného zastupiteľstva“) konaných 27. novembra 2010.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„V súlade s vyhlásením volieb do orgánov samosprávy obci sa konali voľby v Košickom kraji, okres Michalovce, Obec Beša dňa 27. 11. 2010. Volebný obvod v obci Beša sa členil 1 volebný okrskok, v ktorom bola zriadená okrsková volebná komisia.

Vo voľbách ako občan obce a zároveň ako doterajší starosta obce som podal kandidatúru na funkciu starostu obce v ďalšom volebnom období t. j. 2010 – 2014.

Podľa výsledkov volieb som získal vo voľbách 124 hlasov a ďalší kandidát a to odporca získal 126 hlasov a tak som sa umiestnil v poradí ako druhý.

Obec Beša má 295 oprávnených voličov. Vo voľbách som získal 124 hlasov, čo predstavuje viac ako 10 % hlasov všetkých voličov. Na základe toho som oprávneným voličom na podanie ústavnej sťažnosti.

Vo volebnom obvode Beša došlo k závažnému porušeniu zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších noviel.

Odporca porušil zákon o voľbách do orgánov samosprávy obci a to v tej časti, ktorá ustanovuje zákaz vykonávania volebnej kampane počas moratória. Poukazujem na to, že odporca počas moratória t. j. od 25. 11. 2010 od 7.00 hod. až do skončenia hlasovania teda aj v deň konania volieb v obchode svojej manželky (predajňa potraviny MINI ABC) ako aj v okolí predajne rozdával rôzne potraviny, podával alkoholické nápoje občanom obce sociálne odkázaným s tým, aby vo voľbách volili jeho, a že im bude aj v budúcnosti poskytovať potraviny a alkoholické nápoje na úver. Poznávam, že v obci Beša tento obchod je jediným obchodom, kde je možné zakúpiť potraviny.

Som toho názoru, že odporca svojím konaním závažne porušil moratorium garantovaný zákonom a takisto využil také prostriedky, ktoré narušajú garanciu rovnakej možnosti prístupu k verejným funkciám.

Vyššie uvedené nedostatky evidentne nasvedčujú o neadekvátnosti a neobjektívnosti výsledku volieb do orgánov samosprávy obce.

Ako ďalšiu závažnú skutočnosť na nezákonnosť volieb udávam, že podľa zoznamu voličov pre voľby do orgánov samosprávy na rok 2010 voliť mala volička pod poradovým číslom 187 slečna Polláková Andrea, avšak poukazujem na to, že menovaná v čase konania volieb sa nezdržiavala na území obce ale zdržiavala sa vo Veľkej Británii.

Počas sčítavania hlasov okrsková volebná komisia zaevidovala 9 neplatných hlasov. Neplatnosť hlasov vyhodnotila okrsková volebná komisia pretože na dvoch hlasovacích lístkoch namiesto zakrúžkovania boli poradové čísla oboch kandidátov preškrtnuté, na jednom hlasovacom lístku nebol zakrúžkovaný ani jeden kandidát. Ďalší hlasovací lístok bol vyhodnotený za neplatný z dôvodu, že na hlasovacom lístku nebolo ani jedno poradové číslo kandidáta zakrúžkované, ale krúžok sa nachádza medzi dvoma poradovými číslami. Na ďalších piatich hlasovacích lístkoch boli zakrúžkované poradové čísla oboch kandidátov. Mám dôvodné podozrenie, že na posledných piatich hlasovacích na ktorých boli poradové čísla oboch kandidátov zakrúžkované boli urobené dodatočne z dôvodu, aby sa hlasy stali neplatnými.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vyhlási „voľby starostu Obce Beša a voľby poslancov Obecného zastupiteľstva Obce Beša konané dňa 27. 11. 2010 vo volebnom obvode Beša“ za neplatné.

Podaním doručenými ústavnému súdu 27. decembra 2010 predložil sťažovateľ ďalšie dôkazy v konaní o jeho sťažnosti, ktoré majú slúžiť na preukázanie nezákonnosti volieb, konkrétne tej skutočnosti, že odporca a jeho rodinní príslušníci počas moratória až do skončenia volieb rozdávali potraviny a alkoholické nápoje občanom pre účely ovplyvnenia ich hlasovania, ako aj toho, že Andrea Polláková, ktorá sa mala zúčastniť volieb, sa v čase ich konania zdržiavala vo Veľkej Británii.

Ústavný súd v rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti požiadal starostu obce Beša o zaslanie kompletnej volebnej dokumentácie z volieb do orgánov miestnej samosprávy obce Beša uskutočnených 27. novembra 2010. Volebná dokumentácia bola

ústavnému súdu doručená 15. decembra 2010 a následne ústavným súdom otvorená a za prítomnosti dvoch sudcov ústavného súdu prekontrolovaná 16. decembra 2010. O uvedenom úkone bola spísaná zápisnica.

Na základe výzvy ústavného súdu z 10. januára 2011 sa k podanej sťažnosti vyjadril odporca listom doručeným ústavnému súdu 14. januára 2011.

II.

Ústavný súd vykonal vo veci dokazovanie oboznámením sa s obsahom listín tvoriacich prílohu sťažnosti a jej doplnením, vyjadrením odporcu, ako aj s obsahom volebnej dokumentácie volieb konaných 27. novembra 2010 v obci Beša. Ústavný súd zároveň vykonal ďalšie dokazovanie výsluchom svedkov nariadeným na 1. február 2011 uskutočneným na Obecnom úrade v Beši.

Na základe vykonaného dokazovania ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

Sťažovateľ ako kandidát č. 2 a odporca ako kandidát č. 1 sa uchádzali vo voľbách do orgánov samosprávy obce, ktoré sa uskutočnili 27. novembra 2010, o funkciu starostu obce. Volebný obvod pozostával z 1 volebného okrsku. Zo zápisnice miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci do obecného zastupiteľstva a starostu obce z 27. novembra 2010 (ďalej len „zápisnica miestnej volebnej komisie“), ako aj zo zápisnice okrskovej volebnej komisie o hlasovaní vo voľbách do obecného zastupiteľstva a voľbách starostu obce z 27. novembra 2010 (ďalej len „zápisnica okrskovej volebnej komisie“) ústavný súd zistil, že počet voličov zapísaných vo volebnom zozname bol 295, obálky boli vydané 259 voličom. Zvolený starosta Alexander Kalán (odporca) získal vo voľbách spolu 126 platných hlasov a sťažovateľ ako druhý v poradí 124 platných hlasov.

Prepočítaním platných hlasovacích lístkov bolo zistené, že údaje o počte platných hlasovacích lístkov odovzdaných v prospech jednotlivých kandidátov (v prospech sťažovateľa 124 hlasov, v prospech odporcu 126 hlasov) korešpondujú s údajmi zapísanými

v zápisnici miestnej volebnej komisie a v zápisnici okrskovej volebnej komisie. Vo volebnej dokumentácii sa nachádzalo aj 9 neplatných hlasovacích lístkov pre voľby starostu, pričom na piatich z nich boli zakrúžkovaní obaja kandidáti, na dvoch hlasovacích lístkoch boli kandidáti označení krížikom, na jednom hlasovacom lístku bol krúžok vyznačený medzi dvomi menami kandidátov a na jednom hlasovacom lístku nebol označený žiadny kandidát.

Z výsledkov kontroly zoznamov voličov pre voľby do orgánov samosprávy v obci Beša bolo zistené, že oba priložené zoznamy obsahujú rovnaký počet voličov zúčastnených na voľbách, ako aj rovnaký počet nezúčastnených voličov.

Účasť voličov na voľbách do orgánov samosprávy v obci Beša bola vyznačovaná krúžkovaním poradových čísel v zozname voličov. Zoznamy voličov boli dva, na jednom z nich na piatej strane bola podľa zistenia ústavného súdu zakrúžkovaná zrejme omylom Andrea Polláková (č. 187) a nezakrúžkovaná Zuzana Polláková (č. 189), na rozdiel od druhého zoznamu voličov, v ktorom bola zakrúžkovaná na piatej strane pozične v ňom o dve čísla nižšie uvedená Zuzana Polláková (č. 189) a nezakrúžkovaná Andrea Polláková (č. 187).

Skutkové tvrdenia týkajúce sa kupovania hlasov sociálne odkázaných občanov opieral sťažovateľ o dve vyhlásenia. Prvé z nich podpísalo 16 voličov (Zuzana Juhászová, Helena Fenyeshová, Štefan Juhász, Attila Fényes, Ján Fényes, Attila Titka, Marek Mitera, Gergö Harászti, Rudolf Ladič, Anna Ladičová, Rudolf Ladič, Erika Nagy Miklósová, Daniel Behunčík, Ján Behunčík, Ildikó Behunčíková, Sabína Behunčíková) a bolo tohto znenia: „*My dolupodpísaní občania obce Beša prehlasujeme, že p. Alexander Kalán ako aj jeho rodinní príslušníci počas moratória t. j. od 25.11.2010 od 7.00 hod. do skončenia hlasovania vo voľbách do orgánov samosprávy obce Beša na území obce Beša rozdávali rôzne potraviny a podávali alkoholické nápoje občanom sociálne odkázaným a vyhrážal, že im nebude úverovať, aby vo voľbách volili p. Alexandra Kalána.*“

Druhé vyhlásenie podpísali traja voliči (Margita Jágerová, Gabriel Jáger, Jozef Szabó) a jeho znenie bolo takéto: „*My dolupodpísaní občania obce Beša prehlasujeme, že*

p. Alexander Kalán ako aj jeho rodinní príslušníci počas moratória t. j. od 25. 11. 2010 od 7.00 hod. do skončenia hlasovania vo voľbách do orgánov samosprávy obce Beša na území obce Beša rozdávali rôzne potraviny a podávali alkoholické nápoje občanom sociálne odkázaným a vyhrážal, že im nebude úverovať.“

Na základe výzvy ústavného súdu z 19. januára 2011 odporca ústavnému súdu navrhol, aby v záujme preukázania skutočnosti, že ku „*kupovaniu hlasov*“ voličov v predmetných voľbách nedošlo, vypočul svedkov Máriu Bajcerovú, Štefana Bajcera, Kolosa Gergöa, Attilu Siposa, Róberta Dobrovského, Júliusa Hajtóa, Juraja Bartóka, Karola Puškára, Štefana Nagya, Tibora Maka, Teréziu Dioszegiovú a Michala Burucha.

Dňa 1. februára 2011 ústavný súd uskutočnil výsluch svedkov vybraných náhodným výberom zo svedkov navrhnutých účastníkmi konania pre účely preukázania „*kupovania hlasov*“ počas volieb starostu.

Svedkovia navrhnutí sťažovateľom, ktorí podpísali aj už spomínané vyhlásenia, vo svojich výpovediach pred ústavným súdom „*kupovanie hlasov*“ počas volieb starostu nepotvrdili.

Svedkyňa Helena Fenyéšová vo svojej výpovedi v súvislosti s podpísaným vyhlásením uviedla: „*Viem, čo som podpisovala, podpisovala som skutočnosť, že mi v obchode žena súčasného starostu nedala na úver maslo a chlieb.*“

Svedok Štefan Juhász v súvislosti s podpísaným vyhlásením uviedol: „*Podpísal som prehlásenie, v obsahu prehlásenia som podpísal, že v čase moratória súčasný starosta podával alkoholické nápoje v hľúčiku 7-8 osôb. Videl som to z auta, neviem kto podával alkoholické nápoje.*“ Vo výpovedi vo vzťahu k ovplyvňovaniu jeho hlasovania tento svedok uviedol: „*Nikto ma v deň volieb neovplyvňoval.*“

Svedok Ján Fenyés v súvislosti s podpísaným vyhlásením uviedol: „*Neviem povedať, kedy som podpísal prehlásenie, ani čo bolo jeho obsahom.*“

Svedkyňa Zuzana Juhászová v súvislosti s podpísaným vyhlásením vo svojej výpovedi uviedla: *„Som presvedčená, že pán starosta súčasný počas moratória kupoval hlasy, ja som to osobne nevidela, len moja svokra mi prišla povedať, že jeho manželka nás bude úverovať. Nebolo mi prisľúbená žiadna odmena za voľbu starostu súčasného, a kedy som toto prehlásenie podpísala neviem uviesť. Nikto ma v deň volieb neovplyvňoval v tom smere koho mám voliť.“*

Svedok Gabriel Jáger vo vzťahu k dôvodu podpísania vyhlásenia vo výpovedi uviedol: *„Podpísal som ho preto, lebo p. sťažovateľ je môj starý kamarát a on mi to dal podpísať.“* Vo vzťahu k otázke, či svedok vie, čo bolo obsahom vyhlásenia, uviedol: *„Že pán starosta predáva na sekeru tovar, o čom viem z počutia, ja som nikdy nedostal nič na úver a nikto mi nikdy nič v deň konania volieb neponúkol za to, koho budem voliť.“*

Svedok Jozef Szabó vo vzťahu k dôvodu podpísania vyhlásenia vo výpovedi uviedol: *„Lebo neverím, že súčasný starosta dokáže to, čo dosiahol bývalý starosta sťažovateľ. Sťažovateľ by bol šikovnejší ako súčasný starosta. Podpísať toto prehlásenie mi dal sťažovateľ p. Titka v decembri 2010.“* Vo vzťahu k otázke ovplyvňovania jeho hlasovania v deň volieb svedok uviedol: *„V deň volieb ma nikto neovplyvňoval v tom koho mám voliť za starostu. Sám sa rozhodujem, koho budem voliť.“* Vo vzťahu k otázke položenej právnym zástupcom sťažovateľa, či má vedomosť o „kupovaní hlasov“ v obci, svedok odpovedal: *„Počul som také reči, ale mňa samotného nikto nekupoval.“*

Predvolaní svedkovia Marek Mitera a Erika Nagy Miklósová sa napriek vykázanému doručeniu predvolania výsluchu nezúčastnili.

Svedkovia navrhnutí odporcom vo výpovediach pred ústavným súdom „kupovanie hlasov“ odporcom počas volieb popreli, dokonca dvaja z nich poukázali na správanie sťažovateľa, ktorý im mal za ich hlasovanie v jeho prospech ponúknuť odmenu.

Svedkyňa Mária Bajcerová na otázku týkajúcu sa kupovania hlasov počas volieb vo výpovedi uviedla: *„Nič také som nevidela.“*

Svedok Attila Sipos na otázku týkajúcu sa kupovania hlasov počas volieb vo výpovedi uviedol: *«Pán sťažovateľ mi povedal, že pokiaľ ho budem voliť, dá mi „dobrovoľnú“ prácu v obci.»*

Svedok Július Hajtó na otázku týkajúcu sa kupovania hlasov počas volieb vo výpovedi uviedol: *„Volby prebehli podľa zákona a žiadna väčšia udalosť sa nestala, nikto mi žiadnu odmenu počas volieb neponúkal. Nemám vedomosť o kupovaní hlasov.“*

Svedok Juraj Bartók na otázku týkajúcu sa kupovania hlasov počas volieb vo výpovedi uviedol: *„Nikdy som sa nenechal ovplyvňovať nikým... Vôbec nemám žiadne vedomosti o tom, že by boli v obci kupované hlasy.“*

Svedok Karol Puškár na otázku týkajúcu sa kupovania hlasov počas volieb vo výpovedi uviedol: *„Všetko bolo v poriadku, ja som to videl tak. Odmenu za voľby, resp. za voľbu niektorého z kandidátov mi nikto nesľuboval... Nemám žiadnu vedomosť o kupovaní hlasov.“*

Svedkyňa Terézia Dioszeghiová na otázku týkajúcu sa kupovania hlasov počas volieb vo výpovedi uviedla: *„Mne nikto nič neponúkol, ale môjmu druhovi áno, sťažovateľ pán Titka mu ponúkol 50 €. O kupovaní hlasov starostom v obci neviem.“* Na otázku súvisiacu s kupovaním na úver v miestnom obchode v deň volieb svedkyňa uviedla: *„Poviem pravdu. V deň volieb sme nepotrebovali nič kupovať na úver, pretože sme boli po podpore. Ale vždy keď kupujeme na úver, vždy to potom následne splatíme.“* Vo vzťahu k poskytovaniu tovaru na úver počas celého roka v miestnom obchode svedkyňa uviedla: *„Áno, keď jeden dva dni pred podporou nám poskytnú potraviny na úver s tým, že im zaplatíme neskôr.“*

Ústavný súd v súvislosti s tvrdeným „kupovaním hlasov“ v obci považoval za potrebné vypočuť aj Evu Kalánovú, manželku starostu, ktorá prevádzkuje v obci potraviny MINI ABC. Táto svedkyňa vo výpovedi odpovedala na otázky týkajúce sa prevádzkovania

jej obchodu v obci, poskytovania potravín na úver ako odmeny za hlasovanie vo voľbách, konkurencie, resp. existencie ďalšieho obchodu s potravinami v obci, pričom vo vzťahu k týmto skutočnostiam uviedla: „Prevádzkujem MINI ABC potraviny v obci, v ktorých nezamestnávam nikoho. Prevádzkové hodiny MINI ABC potravín sú cez týždeň otvorené od 6.00 h do 13.00 h a od 15.00 h do 17.00 h. V deň volieb bola sobota a potraviny boli otvorené od 7.00 h do 13.00 h.

Je obvyklé, že dávam na úver niektorým ľuďom veci, avšak iba pár dní pred podporou a v minimálnej čiastke.

Neviem o takýchto skutočnostiach (sľubovanie odmeny za hlasovanie, pozn.). Obchod je moja záležitosť a voľby do toho nepatria.

Bola tu Jednota, tá zatvorila pred štyrmi rokmi, potom do priestorov Jednoty prišla iná podnikateľka p. Sedláková, ktorá skončila s podnikaním v obci v apríli 2010. To znamená, že už pol roka som v obci sama t. z. ako jediné potraviny tu fungujú tie naše, je tu taká slabá kúpyschopnosť obyvateľstva, že sa nám podľa nášho názoru neoplatí prenajímať priestory Jednoty na predávanie potravín.“

Sťažovateľ v rámci príloh k sťažnosti predložil aj vyhlásenie Emila Polláka zo 6. decembra 2010 ako dôkaz preukazujúci neprítomnosť jeho sestry Andrey Pollákovvej v čase volieb konaných 27. novembra 2010 v obci Beša. Z jeho obsahu vyplýva, že Andrea Polláková sa v uvedenom čase zdržiavala vo Veľkej Británii.

III.

Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že podstatou zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy je uskutočnenie volieb v súlade so všetkými dotknutými volebnými predpismi s právnou silou zákona (mutatis mutandis napr. PL. ÚS 34/99 alebo PL. ÚS 82/07), pričom podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu zistená nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením volebného práva a jeho princípov (mutatis mutandis napr. PL. ÚS 21/94 alebo PL. ÚS 82/07).

Slobodná súťaž politických síl nachádza svoj výraz predovšetkým vo voľbách a je základným predpokladom fungovania demokratického štátu (mutatis mutandis napr. PL. ÚS 19/98 alebo PL. ÚS 82/07).

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu taktiež vyplýva, že len hrubé alebo závažné porušenie alebo opätovné porušovanie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou na uplatnenie právomoci ústavného súdu, ktorá mu umožňuje rozhodnúť podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Namietané neústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat, ale aj doložiť exaktnými dôkazmi. Nestačí samotné označenie dôkazov (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03 a PL. ÚS 35/03).

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také porušenie zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990

Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“), ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 82/07).

Ústavný súd už judikoval, že je to predovšetkým sťažovateľ, ktorý v konaní o zákonnosti volieb znáša dôkazné bremeno v tom zmysle, že musí nezákonnosť volieb nielen namietat', ale svoje tvrdenie aj doložiť exaktnými dôkazmi (PL. ÚS 17/94).

Pokiaľ ide o tieto zásady a kritéria, ústavný súd posúdil, či sťažovateľom namietané skutočnosti svedčia o porušení citovaných ustanovení ústavy a volebného zákona.

A. Voľby starostu obce

Sťažovateľ vo svojej argumentácii namietal, že k nezákonnému priebehu volieb starostu došlo v dôsledku toho, že:

- rodinní príslušníci odporcu „*kupovali hlasy*“ sociálne odkázaných obyvateľov obce Beša, t. j. poskytovali im odmenu za hlasovanie formou rozdávania potravín, alkoholických nápojov či prísl'ubu ich „úverovania“ v miestnom obchode patriacom manželke odporcu so zámerom získania hlasov v jeho prospech,

- podľa volebnej dokumentácie sa volieb mala zúčastniť aj Andrea Polláková v zozname voličov uvedená pod poradovým číslom 187, ktorá sa však v čase volieb zdržiavala vo Veľkej Británii,

- z 9 hlasovacích lístkov vyhodnotených okrskovou volebnou komisiou ako neplatné, bolo 5 takých, na ktorých boli zakrúžkované poradové čísla oboch kandidátov na starostu a podľa sťažovateľa bol jeden z týchto krúžkov dopísaný dodatočne, t. j. došlo k dodatočnému zneplatneniu týchto hlasovacích lístkov.

Na základe vykonaných dôkazov ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom navrhnutí a predvolaní svedkovia (Zuzana Juhászová, Helena Fenyeshová, Štefan Juhász, Ján Fényes, Marek Mitera, Erika Nagy Miklósová, Gabriel Jáger, Jozef Szabó) svojimi výpoveďami

nepotvrдили, že by v deň konania volieb boli nabádaní na účasť na nich a na odovzdanie hlasov v prospech odporcu ako kandidáta č. 1 za odmenu vo forme poskytnutia potravín, alkoholických nápojov či financií. Jeden zo svedkov síce potvrdil, že počul reči o „kupovaní hlasov“ v obci, avšak žiaden z nich nepotvrdil, že by bol priamym účastníkom tohto kupovania, resp. že by mu odporca chcel poskytnúť nejakú odmenu, resp. výhodu s uvedeným zámerom.

Z výpovedí svedkov navrhnutých odporcom a predvolaných ústavným súdom (Mária Bajcerová, Attila Sipos, Július Hajtó, Juraj Bartók, Karol Puškár, Terézia Dioszegiová) vyplýva, že tovar s možnosťou jeho dodatočného zaplatenia, t. j. „na úver“, poskytujú občanom obce pred vyplatením sociálnych dávok v miestnom obchode počas celého roka. Keďže voľby sa uskutočnili v krátkom čase po vyplatení sociálnych dávok, nebolo preukázané a je aj málo pravdepodobné, že by v čase konania volieb mohla byť táto okolnosť zneužitá zo strany rodinných príslušníkov odporcu s cieľom ovplyvniť hlasovanie. Uvedení svedkovia taktiež nepotvrдили, že by v rámci priebehu volieb došlo k akémukoľvek „kupovaniu hlasov“ zo strany odporcu.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že vykonanými dôkazmi nebolo preukázané tvrdenie sťažovateľa, že došlo ku „kupovaniu hlasov“ u jednotlivých ním navrhnutých svedkov v predmetnom konaní a ani u ďalších v konaní vypočutých svedkov.

Sťažovateľ v sťažnosti taktiež namietal, že z volebnej dokumentácie vyplýva aj účasť Andrey Pollákovej vo voľbách do orgánov samosprávy konaných 27. novembra 2010, avšak táto volička sa v uvedenom čase zdržiavala vo Veľkej Británii, a teda sa nemohla volieb zúčastniť.

Ústavný súd po prekontrolovaní volebnej dokumentácie v uvedenej súvislosti predovšetkým dvoch zoznamov voličov pre voľby do orgánov samosprávy obcí v roku 2010 (ďalej len „zoznamy voličov“), ktoré boli jej súčasťou, zistil, že počet voličov, ktorým boli odovzdané hlasovacie lístky, je v oboch zoznamoch identický (259). Účasť voličov bola okrskovou volebnou komisiou vyznačovaná krúžkovaním poradových čísel v zoznamoch

voličov. Ako už bolo uvedené, na jednom zo zoznamov bola na piatej strane ako volička zúčastnená volieb zakrúžkovaná Andrea Polláková a nezakrúžkovaná Zuzana Polláková, na rozdiel od druhého zoznamu voličov, na ktorom bola zakrúžkovaná Zuzana Polláková a nezakrúžkovaná Andrea Polláková.

Z uvedenej skutočnosti je zrejmé, že pri evidovaní voličov zúčastnených vo voľbách došlo k zrejmej nesprávnosti pri krúžkovaní poradových čísel voličiek s rovnakým priezviskom. Vzhľadom na to, že ústavný súd zistil, že vo voličských zoznamoch je evidovaný rovnaký počet voličov účastnených vo voľbách, nemohla táto skutočnosť sama osebe spôsobiť odlišný volebný výsledok, t. j. v danom prípade išlo o omyl v evidencii voličov, nie o omyl spôsobený sčítaním platných hlasov odovzdaných vo voľbách starostu.

Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie ďalej namietal skutočnosť, že došlo k zneplatneniu hlasovacích lístkov, a to dodatočným zakrúžkovaním druhého z kandidátov na starostu na piatich hlasovacích lístkoch.

Ústavný súd v tejto súvislosti prekontroloval aj neplatné hlasovacie lístky pre voľby starostu. Na piatich hlasovacích lístkoch boli zakrúžkovaní obaja kandidáti na starostu, v dôsledku čoho boli tieto lístky vyhodnotené okrskovou volebnou komisiou ako neplatné. Sťažovateľ namietal okolnosť dodatočného zneplatnenia uvedených hlasovacích lístkov na základe svojho „*dôvodného podozrenia*“, ktoré však bez označenia alebo predloženia relevantných dôkazov možno považovať len za jeho špekulatívne námietky nemajúce právny význam. Sťažovateľom tvrdenú nezákonnú manipuláciu s hlasovacími lístkami napokon nepreukázala ani ich vizuálna kontrola, pri ktorej ústavný súd zistil, že zakrúžkovanie kandidátov na jednotlivých hlasovacích lístkoch nebolo vykonané iným perom alebo viditeľne odlišným spôsobom.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že neexistujú dostatočné dôvody na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie pred ním a následné vyhlásenie volieb za neplatné, a preto sťažnosť v časti namietajúcej nezákonnosť volieb starostu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť odmietol.

B. Voľby do obecného zastupiteľstva

Pokiaľ sa sťažovateľ domáha vyhlásiť za neplatné okrem volieb starostu aj voľby do obecného zastupiteľstva, ústavný súd vychádzajúc z § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde konštatuje, že v tomto prípade mohla sťažnosť okrem navrhovateľov uvedených v § 18 ods. 1 písm. a) až e) podať aj politická strana, ktorá sa volieb zúčastnila, 10 % oprávnených voličov volebného obvodu alebo kandidát, ktorý získal vo volebnom odvode najmenej 10 % voličov.

Z obsahu sťažnosti ani príloh, ktoré sú k nej pripojené, nevyplýva, že by bol sťažovateľ kandidátom na poslanca pre voľby do obecného zastupiteľstva (netvrdí to napokon ani samotný sťažovateľ), a nemožno ho zaradiť ani medzi ďalšie taxatívne uvedené oprávnené osoby na podanie sťažnosti pre nezákonnosť uvedených volieb.

Vzhľadom na nedostatok procesnej legitímácie sťažovateľa na podanie sťažnosti pre nezákonnosť volieb do obecného zastupiteľstva ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. februára 2011